

„BETON VŽDY VYHOVÍ“ “CONCRETE ALWAYS FITS THE BILL”

Šéfredaktor časopisu *opus C* Juergen Glaesle rozmlouval s rakouskými architekty Stefanem a Bernardem Marte.
Juergen Glaesle meets Stefan and Bernard Marte.

J. Glaesle: *Mnoho projektů atelieru marte.marte je z pohledového betonu. Hraje beton nějakou roli už v úvodu projektu?*

B. Marte: To je různé. Býváme často považováni za „betonové stavitele“, ale my vždy říkáme: nehledáme beton, ale opakovaně ho najdeme.

J. Glaesle: *Protože je tím správným materiálem?*

B. Marte: Ano, přesně. Jen zřídka není beton ten správný materiál.

J. Glaesle: *Co je důvodem?*

B. Marte: Je to dáno mnohostrannou použitelností betonu a dle našeho názoru také jeho hmotností. Jednoduše, neexistuje žádný jiný s ním srovnatelný.

J. Glaesle: *Záleží také na tom, kde je stavba situovaná? Ta masivnost se přirozeně dobře hodí sem do hor.*

S. Marte: Já shledávám, že beton se hodí vždycky. Jednou dříve jsem měl odpovědět na otázku, kam by se nehodil. Bez přemýšlení jsem řekl: Pokud by měl objekt plavat, tak by možná nebyl nejvhodnější, ale jinak neznám žádný důvod. Naše preference jsou jasné, nikdy z nás už nebudou stavitelé ze dřeva, ačkoliv jsme již vyhráli dvě prestižní ceny za dřevěné stavby – od mezinárodních porot. Myslím, že bychom je nedostali tady ve Vorarlbergu, protože obě ty stavby vypadají, jakoby byly taky betonové. Dosáhli jsme toho s množstvím ocelových částí, takže to funguje i ve dřevě. Jednoduše nepřemýšlíme v rámci nějakých vzorů, modulů či rastrů. Nic našeho nemá nějaký rastr, ani osový systém. Pracujeme vždy relativně volně, ačkoliv pravouhle, ne volné formy ve smyslu nějakých bublin. Jednoduše nechceme být v rámci návrhu něčím omezovali. Jestliže přízemí nemá co do činění s horním patrem, pro beton to není žádný problém. Pokud by to bylo v ocelové nebo dřevěné konstrukci, nemohli bychom si to dovolit. To už by nebylo poctivé.

B. Marte: I když kombinace dřevo-beton je taky dobrá. Ve skutečnosti je každá betonová konstrukce taky dřevěná. Je krásně postavena ze dřeva, vloží se železa, zalijí se betonem a pak se dřevo odstraní. To je u betonu trochu praštné – nejdříve neuvěřitelně manuálně náročné na sestavení, aby se to nakonec zase rozebralo.

J. Glaesle: *Bohužel, právě bednění je často problém. Někdy chcete postavit něco skulpturálního, ale jednoduše pro to není cenově dostupné bednění.*

S. Marte: No, někdy je to nedostupné, i když chcete postavit zcela normální rovnou stěnu ale se specifickým, konkrétním otiskem vzoru bednění. Měli jsme velké problémy prosadit to v projektu, který jsme řídili, a byli jsme nakonec rádi, když jsme tehdy našli střední cestu mezi návrhem ideální fasády a tím, co bylo technicky a rozumově uskutečnitelné, co nabízel trh a co



Obr. 1 Šéfredaktor časopisu *opus C* Juergen Glaesle v rozhovoru se Stefanem a Bernardem Marte

Fig. 1 *Opus C editor-in-chief Juergen Glaesle in conversation with Stefan a Bernard Marte*

Obr. 2 Státní speciální škola v Kramsachu, 2007

Fig. 2 *Mariatal State special school in Kramsach, 2007*





3

bylo také dostupné pro majitele stavby. Několik let jsme se konstrukcemi bednění intenzivně zabývali a vždy se snažíme najít pro daný případ nejvhodnější řešení. Je zbytečné, aby projekt nedopadl dobře jen proto, že jsme nezvládli tohle vyřešit. Hledat správnou cestu je pro nás výzvou.

J. Glaesle: *Je pohledový beton důvodem vašeho úspěchu? Co si o tom myslíte?*

S. Marte: Přesvědčujeme téměř každého stavebníka, kterému navrhujeme pohledový beton, protože obvykle není s tímto pojetím užití betonu příliš seznámen, nebo si to představuje jako nepřilíš kvalitní neomítnutou betonovou stěnu v garáži. Obvyklé klíšé. Ale po nějaké době jsou právě z nich nadšení obyvatelé takových domů. Je skutečně škoda, že to netuší předem, protože vše kolem by bylo mnohem jednodušší.

J. Glaesle: *Jak takové přesvědčování probíhá?*

S. Marte: Naštěstí to nikdy netrvá příliš dlouho, protože když za námi někdo přijde, obvykle ví, co může očekávat, a pokud ne, řekneme mu to přímo. Také řekneme každému, kdo chce stavět s námi, že musí být schopen i určité míry tolerance. Ne kvůli nám nebo kvůli betonu, ale ze zásady. Jako kdekoliv jinde v životě máme i ve své tvorbě určité zásady. Když to později na staveništi vypadá, jako by byl konec světa, protože chcete shodit stěnu, která nedopadla, jak jste chtěli, a firma se brání, v tu chvíli skutečně potřebujete, aby stavebník stál za vámi a věřil vám.

B. Marte: Naše zkušenost je opravdu taková, že když stojíme před dokončeným projektem, každý majitel je skutečně přesvědčen, že stavba se povedla a jeho dům je nádherný. Ale během stavby, když je hotová první stěna, stojí stavebník s nosem přilepeným na zdi a kouká, zda nenajde nějaké póry, skvrny nebo

trhliny, a to je potom rámus. Je to vždycky stejné. Každý říká, že to nevypadá dobře. V tu chvíli musíme být na stavbě a uklidňovat ho. Víme přesně, jak to chodí: na začátku jsou s první stěnou problémy, s druhou jsou stále ještě problémy a když je konstrukce dokončená, nejspíše když se vsazují okna, se beton díky kontrastům světla a stínů rozsvítí. To už je každý spokojen a diví se, proč byl před nedávnem tak nervózní za každého malého póru či skvrny.

J. Glaesle: *Kde jsou meze, co jste ještě ochotni akceptovat u betonu?*

B. Marte: V případě nějakých neprobetonovaných šterkových kapes máme už celkem dobré metody, jak to napravit. Problém je, jestliže je příčinou špatné bednění.

S. Marte: Ale jestliže chceme beton, monolitický beton, tak u tohoto materiálu musíme nepřesnosti akceptovat.

B. Marte: Jinak, vždycky říkáme, že máme rádi beton v každé formě. Možná dokonce máme raději betonový povrch, který není úplně dokonalý, nejvyšší kvality. Dokázali bychom žít i s horší kvalitou, snad i snadněji než s tím perfektním povrchem. Ano, jsou projekty, kde by nám horší kvalita až tak nevadila, samozřejmě v rozumné míře, ale to se špatně obhazuje. Zejména tady ve Vorarlbergu. Zde se předpokládá, že vše musí být perfektní. Samozřejmě že není, ale očekává se to.

J. Glaesle: *Jak byste charakterizovali váš beton? Máte nějakou filozofii?*

S. Marte: Já osobně mám averzi k bednicím deskám. Nemám je rád, i když jsem viděl velmi pěkné objekty s nimi postavené. Jednoduchá, banální, obyčejná betonová stěna je jedna z nejkrásnějších. Je to jako u jiných materiálů, dokážeme si předsta-



Obr. 3 Lázeňský dům v Rankweil, 2007

Fig. 3 Bathhouse in Rankweil, 2007

Obr. 4 Most v soutěsce Schan, Ebnet poblíž Dornbirnu, 2006

Fig. 4 Schanerloch bridge, Ebnet, Dornbirn, 2006

Obr. 5 Ředitelství společnosti S.I.E. v Lustenau, 2002

Fig. 5 S.I.E. headquarters, Lustenau, 2002

vit cokoliv, a stejně zase skončíme u té stěny z obyčejného prke-
ného bednění bez dalších úprav, žádné pemrlování, žádné pís-
kování, žádné vymývání. Když jdu v létě večer podél betonové
stěny ve svém domě, šáhnou si na ni a vnímám, jak teplá, jemná
a zároveň pevná je – to je jedinečné.

B. Marte: Je pro nás důležitý i způsob výstavby. Cítíme, když
betonové stěny rostou ze země, že se stávají součástí místa.
Když pozorujete stavbu z monolitického betonu, která se tvoří
na místě, vidíte kolik potu a úsilí je její součástí. Tíha materiálu,
obtížnost jeho vytváření – to vše na stavbě vnímáte. A ten mate-
riál se místa zmocňuje neuvěřitelně přesvědčivým způsobem.

S. Marte: Často končíme u úplně normálního betonu, proto-
že nejhezčí je v barvě, která je v místě obvyklá, a tu mu dá zase
jen místní kamenivo. Jako je to u Speciální státní školy v Kram-
sachu, kde je beton trochu hnědší, nebo u domu ve Vídni, kde
jsme používali bílý cement, ale výsledek je béžový, protože byl
míchán s okrovým pískem.

J. Glaesle: Je něco, co byste si přáli pro beton, jako staveb-
ní materiál?

B. Marte: Přál bych si, aby zůstal jaký je.

J. Glaesle: Moc děkuji za rozhovor.

Literatura:

- [1] "Concrete always fits the bill", opus C – Concrete Architecture
& Design, 4/2008, pp. 54–56

Redakce časopisu děkuje redakci opus C
– Concrete Architecture & Design (www.opusC.com)
za povolení českého přetisku rozhovoru.

Fotografie: atelier marte.marte



FIBERTEX NONWOVENS

Formtex® CPF liner



Formtex® je netkaná textilie
složená z filtrační a drenážní
vrstvy a slouží k odvádění
přebytečné vody a vzduchu
z povrchu betonu. **Formtex®**
výrazně snižuje poměr voda/
cement v povrchové vrstvě
a tak vytváří pevný a dlouhodobě
odolný povrch betonu.

Formtex® významně zvyšuje
životnost betonových staveb
především v agresivním prostředí
a chrání tak vaše investice.

Formtex® zlepšuje všechny
parametry betonu.

s Formtexem

bez Formtexu

Fibertex, a.s.
Průmyslová 2179/20, Svitavy
email: jako@fibertex.com
tel.: +420 461 573 269
www.fibertex.dk

Making the perfect match

